

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXV. évfolyam

4. szám

Komárom, 2014. április

Ára 35 cent

ÖRÖK BÚCSÚ VAGY VISZONTLÁTÁS

A húsvéti evangéliumból élénk állnak az örömködő hitrejutottak: a kételkedésből bizonyosságra juttatott Tamás, a sírkertben bolyongó megvigasztalt Mária, a háromszori tagadásából rehabilitált és feladattal megbízott Péter, vagy éppen a feltámadással találkozók egész sora. S mi az istentiszteleteink után is visszük tovább a szívünkben zsongó dallamot: „Az élet győz, a mord halál / A prédát visszaadta már, / Nagy úrságának vége lett, / Krisztus hozott új életet. / Halléluja!” (356,3).

De amikor a halál ténye közel jön a személyes életünkben, mert bennünket rettent, vagy látjuk kedvesünk apadó erejét, elfogyó testét, vagy már a nyitott sírnál kell állnunk, talán éppen Jézus kijelentése és kérdése zsong bennünk, amit a testvérét gyászoló Mártának mond: „*Én vagyok a feltámadás és az élet... Hiszed-e ezt?*” (Jn 11,25a.26b). Hiszem-e ezt?

A teremtéskor Isten az embert a föld porából formálta, az életnek leheletét adta neki, és elhelyezte az Édenben, hogy művelje azt. A bűn által ezt a paradicsomi állapotot az ember elveszíti, mert a bűn zsoldja a halál. Isten azonban már az anyaigéretben reménységet ad az embernek, hogy az asszonynak lesz egy utóda, aki legyőzi a halált. S amikor az idők teljessége eljött, Isten elküldte az ő Fiát, hogy az embernek visszaadja az elveszített jót. Mert Isten Jézus Krisztusban mindent újjá tesz. Nemcsak a léleknek ad örök életet, hanem a feltámadásban ad egy új, megdicsőült testet az embernek, amelyre már nem érvényes a bűn törvénye.

A megdicsőült test milyenségének a kérdését Pál apostol is felteszi: „*De mondhatná valaki: Mi módon támadnak fel a halottak? és minémű testtel jönnek ki?*” (1Kor 15,35). Ezután a feltámadást és az új, megdicsőült testet a búzamazg elvetetésének és kikelésének analógiájával magyarázza. „*És abban, amit elvetsz, nem azt a testet veted el, amely majd kikél...*” (37a v.). De mindkettő búza, sőt nemcsak mindkettő búza, hanem ugyanaz a búza, csak más formában. Vagy ahogyan egy személyes bizonyágtételben olvasható: „*Eljön majd az idő, mikor nem lesz egyéb dolgunk, mint hogy feltámadjunk...*, és hiszem, hogy a feltámadás jól fog sikerülni, nem lesz okunk panaszra.”

Hiszen „*amiket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg se gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknek. Nekünk azonban az Isten kijelentette az ő Lelke által*” (1Kor 2,9–10). Ez a Lélek munkája az életünkben, hogy kimondhasuk: Hiszem a test feltámadását!

Ha hiszem, akkor nem örök búcsút veszek, nem örök nyugalomra helyezük a kedvesünket, hanem talán újra rá merjük iratni őseink méltatlanul elfelejtett bizonyágtételét sírjainkra: A. B. F. R. A. – A boldog feltámadás reménysége alatt. A feltámadás hitében való megerősödés pecsételje el az életünket, hogy ne legyenek hiábavalóak a mi húsvéti prédikációink, de ne legyen hiábavaló a ti hitetek sem (1Kor 15,14).

A történet folytatódik

„*Mit keresitek a holtak között az élőt?*” (Lk 24,5b). Fénylő ruhába öltözött férfiak kérdezik ezt a Jézus sírhöz érkező asszonyoktól. Mit is felelhetnének félelmükben, látva az üres sírt? Talán azt, hogy ők nem is keresni jöttek, hiszen látták, hogy Jézus holttestét abba a sírba helyezték. És a dolgok rendje szerint nem kétséges, hogy ott kell lennie, ahova eltemették. És hogyan értsék azt, hogy ők a holtak között élőt keresnek!?

„*Nincs itt, hanem feltámadt.*” Ha nincs itt, akkor hol keressék? Feltámadt! Átlépte a helyhez kötöttségnek, a fizikai világnak ember által eddig ismert és megtapasztalt létformáit – ahogy halála előtt megígérte.

Feltámadt! Mostantól érvényes teljességében Jézus szava: „*Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük*” (Mt 18,20), és majd elhangzik az ígéret is: „*...íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig*” (Mt 28,20). Nem korlátozza Őt tér és idő. Ettől a naptól kezdve Jézus nem az addigi lehetőségek szerint kereshető és található meg. Ő maga lesz útitársá, Ő jelenik meg a bezárkózott tanítványoknak, Ő int az Atya jobbjáról az érte szenvedő diakónusnak, Ő állítja meg a gyűlölettel lihegő üldözőt, aki majd Pál apostolként vigasztalja az új teremtés, a feltámadás ígérétevel Krisztus földön élő gyülekezetét.

A Jézus feltámadásának hírét vivő asszonyok szavát némelyek üres fecsegésnek tartották, de a nyitott szívek különböző élethelyzetekben átérték a feltámadás örömét és erejét. A történet számunkra is folytatódik!

Fazekas Zsuzsanna

Szabó András

Balog Miklós

A LÉLEK ANTENNÁJA

*Hiába öntöm bármi szép szavakká
a bennem izzó, élő, szent csodát,
kimondva holt betűvé dermed át,
számodra elszürkült hideg salakká.*

*Feltámadott Urunk bár adná néked,
mint nekem is, élő saját magát!
Meggyőzőn csak ily élmény hatna rád,
mely átformálhat önmagának téged!*

*Kevés a szó, kevés az értelem,
itt mérni minden műszer képtelen!
De van, mi több: a lélek antennája,*

*amely felfogja és magába zárja
a mondhatatlan égi többletet:
húsvét nyomán van örök életed!*

A SZERETETTELJES KRITIKA ÉPÍT

„Festucam in alterius oculo vides, trabem in tuo non vides” (Mt 7,3). Kritizálni mindenki tud, gondoltam, mikor váratlanul kegyesen kegyetlenkedő kritika ért. Természetesen mindent lehet jobban, tökéletesebben, esetleg teljesen másképp tenni, gondolni, tervezni, kivitelezni. DE! Az ütközet után mindenki generalis...

Az ember tulajdonságai közé tartozik, hogy kritizál. Ezt nem kell tanulni, mindenki tudja. A kritika mindenhová lesújt, s kapcsolatok, kapcsolatrendszerek esnek áldozatául. Majd' minden aláesik ítéletünknek, bírálatunknak – még akkor is, ha éppen nem mi vagyunk kompetensek a dolgot (gyakran durva, érzéketlen, be-mosakodás nélküli, léleksebészinek vélt beavatkozással) „kezelni”. A kritizálás ma virágkorát éli, s korunk betegségévé vált. Szenvedély, mely mögött nagyon gyakran a bíráló súlyos testi, lelki, szellemi szenvedése érződik. „...az ellenség-ről (embertársainkról) szemérmetlen navitással mondunk ítéletet, és ebben az ítéletben eláruljuk saját fogyatékoságainkat: igen, egyszerűen saját be nem vallott hibáinkat vetjük az ellenség szemére. Mindent észreveszünk a másikonál, bíráljuk, megítéljük, jobbítani és nevelni akarjuk” – írja C. G. Jung.

A kritizáló ítéleteiben elárulja, kivetíti saját nyomorúságát, be nem vallott hibáit (álmaikat, vágyait, érzéseit, gyengeségeit), és ezeket veti az (általában) ellenségének tartott fél szemére. Az ember ugyanis csak azt veheti észre a másikonál, ami benne is megvan. Az, hogy felháborodik a másikon, arra utal, hogy vele van a baj – múltjával, jelenével. A másikon az ember magára ismer, a másik szemében a

szálka minimum az övében is az. Jól ismert a magyar közmondás: *Ki mint él, úgy ítél!* Az érzéketlen, kíméletlen, durva lélek kritikája (ami gyakran elfogult személyes vélemény) megsebez, a mindennapok mezejére feszültséget visz; és ott csak harc van (hidegháború), ám nincs győzelem.

Megtörténhet, hogy a kritika rosszkedvből, csalódottságból, elégedetlenségből, boldogtalanságból származik, ám így is szétválaszt, ront, magányossá tesz. Az emberek a zsilett-éles nyelvtől menekülnek, félnek. Tudjuk, hogy minden ember akarva-akaratlanul védekezik a kíméletlenséggel szemben. A kritizálás, szekírozás (ami a tévedhetetlenség és törvényeskedés lehúzó vonzásában rögzült) nem tesz szabadabbá, és örülni sem tud

tőle jobban az ember (ha csak nem annak, hogy milyen „nagy” és „erős”, mert beolvasott a másikon). De az ember nem tud úgy kárt tenni a másikon, hogy önmagát ne sebezze meg...

Mindenki vágyik az elfogadásra, a megértésre, a gyöngédségre. Tudjuk, hogyan hatnak ránk a buzdító szavak,

Az ÚR színe előtt

Uram, Jézus Krisztus, aki legyőzted a halált és feltámadtál a halálból, add, hogy sohase feledjem: a Feltámadott velem van. Add, hogy ne feledjem: Te velem vagy tanácsalanságomban, hogy vezess és irányíts; Te velem vagy szomorúságomban, hogy vigasztalj és simogass; Te velem vagy megkísértésemben, hogy erősíts és lelkesíts; Te velem vagy magányosságomban, hogy felvidíts és barátom légy; Te velem vagy még a halálban is, hogy átvigyél az örök dicsőségbe. Add, hogy érezzem, semmi sem választ el engem Tőled, hogy velem vagy életemben és halálomban. **Ámen.**

egy csekély dicséret (amivel nem a hiúságunkat tömjénezük) vagy elismerés, amely gyógyít, látható avagy láthatatlan könnyeket töröl le, s mégis milyen fősvények vagyunk ezen a területen!

DE! Ez emberi szenvedély- és szenvedéstüneteket ismerve minden okunk meg lehet arra, hogy a mások kritikáját figyelmesen és türelmesen meghallgassuk, bárkitől jön is. Az Úr Isten a másik által is adhat számunkra igazságmozzanatot, tárhat fel részizágásokat.

DE! Alapos okunk lehet minden bírálat megvizsgálására, különben éppen a számtalan képet nyújtó kritika révén tévedhetnénk el. Vitathatatlan, hogy minden kritika diagnózis: a látás minőségének diagnózisa. Hogyan lát, s mi lakozik annak a szívében, aki a másikat ilyenek vagy olyanok látja? Kettős diagnózis. „Mert a szívnek teljességéből szól a száj” (Mt 12,34).

DE! A kritikusnak elsősorban az egészséges állapotot kell ismernie, különben téved. Téves diagnózis alapján pedig nincs gyógyulás, sem gyógyítás; különben éppen az ilyen „kezelésbe/terápiába” betegednénk vagy halnánk bele! Óvatosságnak kell lenni! Mi a helyes mérték? A krisztusi lelkiület!

Van építő kritika is, amely szolgál. Az emberi gyengeségeket mint sajátjait fájlatja, s elsősorban maga igyekszik jót tenni a hibáit. A másik fogyatékoságairól úgy beszél, mint az édesanyjáról: szeretettel, alázattal. Csak az ilyen kritika épít!

Az Úr Jézus szavai öleljék át, hassák át szívünket, lelkünket, lelkiületünket, szavainkat: „Ne ítéljétek a látszat után, hanem igaz ítélettel ítéljétek!” (Jn 7,24).

Drenkó Zoltán

Örömmel olvasom Victor János prédikációját Isten húsvéti ajándékáról. (Elhangzott 1930. április 30-án a Kálvin téri templomban.) Alapigéje: *„Mert ő szabadított meg minket, és ő hívott el szent hívással, nem a mi cselekedeteink szerint, hanem saját végzése és kegyelme szerint, amelyet még az idők kezdete előtt Krisztus Jézusban adott nekünk. Ez most nyilvánvalóvá lett a mi Üdvözítőnk, Krisztus Jézus megjelenése által, aki megtörte a halál erejét, és az evangélium által világgosságra hozta az elmúlhatatlan életet”* (2Tím 1,9–10).

A heidelbergi káté XVII. úrnappja az örök húsvéti kérdéstről szól: *Mit használ nekünk Krisztus feltámadása?* Három feleletben foglalja össze húsvéti bizonyosságunk gazdagságát:

„Először: feltámadásával legyőzte a halált, hogy minket részesíthessen abban az igazságban (megigazulásban), amelyet nekünk halálával szerzett.” Feltámadása tehát üdvösségünk történetének kivívott győzelme.

„Másodszor: az ő ereje most minket is új életre támaszt fel.” Feltámadása mindennap újra megtapasztalható áldás, soha ki nem merülő életforrás, az újjászületés, a megtisztulás, a gyógyulás erőt jelent.

„Harmadszor: Krisztus feltámadása a mi dicsőséges feltámadásunknak bizonyos záloga számunkra.” A szemünkbe ígéretnek fénye ragyog. És ezt a Krisztus feltámadásának köszönhetjük, amely a jövő biztosítékául már előre a kezünkbe adott drága zálog.

E nagy ajándékot vizsgálja Victor János, erről szól az alapige is. Amikor Pál apostol meg akarja erősíteni Timóteus szívét a hivatásában reá váró szenvedések ellen, tudatosítani akarja benne a rá bízott evangélium nagyszerű gazdagságát, amelyért érdemes mindent elszenvedni; s ezzel a diadalmas jövő útját mutatja meg. Victor János hangsúlyozza, hogy *„amióta a Feltámadottnak Evangéliuma zeng ezen a világon, azóta nem a rettentések szörnyetege a halál. Csak alázatos, szelíd révész, aki elszállítja a*

Mit jelent számomra Isten húsvéti ajándéka?

hozzá érkezőket a dicsőségnek abba a világába, amelynek fénye a feltámadott Krisztus arcán ragyog. Könnyek között is mosolyogva intünk egymásnak istenhozzádot, a viszontlátás hazájába vissz az utunk. Krisztus eltörölte a halált.”

Ugyanezt a nagy változást hirdeti az apostol is: Krisztus világgosságra hozta az életet és halhatatlanságot. Az volt a nagy kérdés, hogy nincs-e rajta túl, nincs-e mögötte valamilyen más élet is számunkra, olyan, amely romolhatatlan. Ezt a kérdést már eldöntötte Krisztus feltámadása.

Az apostol azt mondja erről az életről és halhatatlanságról, hogy Krisztus azt világgosságra hozta, a homályból kiemelte, éles fényt vetett reá. Az ember ijedten veszi észre, hogy fogynak a napjai, és álmaiból csak vajmi kevés vált valóra. Itt is, ott is beleütközik sorsának kemény sziklafalaiba. És kevésbé érzi már otthon magát a romlandó életben, amely mindent ígért és olyan keveset adott. Egész nemzedékek is átéltek ezt a kiábrándulást. Romlandónak bizonyult az egész élet. S közben az idő rohan, és kérdés: mire vége lesz a nagy hajszának, volt-e valami értelme az egésznek?

Reám viszont a delelő nap fénye süt, előttem világos az út. Már nem kellene bizonyítékok arról, hogy az élet nem romolhatatlan, az elmúlást túlélő ajándék. Én már megértettem a húsvéti evangéliumot. Aki viszont ezt még nem értette meg, hiába ünnepelt már annyi húsvétot, ahány esztendő megért, igazán még sohasem ünnepelte meg.

Mert a feltámadott Krisztusban örökké elintéződött a kérdés. Aki odaáll a húsvéti csoda fényébe, abban nem maradhatnak kétségek. Krisztus világgosságra hozta az életet és halhatatlanságot. Ezzel teljeseedik ki az én húsvéti örömöm és hálám.

Nagypénteken kettéhasadt az örök kárpit, hogy a világ láthassa, milyen hatalmat adott Isten a halálnak: még az ő egyszülött Fia is kipróbálhatja magát. De húsvétkor lehullt a lepel a végső titokról is: az Isten terveiben nem a halálé, hanem a romolhatatlan életé az utolsó szó. Csodálatos ajándéka ez a kegyelemnek!

Nincs másra szükségem tehát, mint hogy odaálljak ennek a fénynek a sugárzásába húsvét ünnepén, és életem minden napján oda kell zarándokolnom, ahol ez az ajándék sugárzóan ragyog. Ha megrettent a mulandóság vihara, itt készen vár a biztos menedék. Itt Isten maga adja a kezembe, amit öröktől fogva szánt nekem: a halál felett a győzelmes élet ajándékát.

Én így ünnepelem a húsvétot, aki egykor rabja voltam a félelmek királyának, és leteszem a tükröt, mely elárulja, hogy szaporodnak fejemen az ősz hajszálak, sűrűsödnek arcomon a rán-

cok, és észreveszem, hogy fogy az életem. Ehelyett igyekszem munkálkodni Isten országáért, teljesíteni az Istentől kapott feladatokat; s nem azzal foglalkozom, hogy mennyi lehet még hátra e földi életemből. Nagy isteni ajándék ez!

Nem félek a haláltól, mert látom az Isten húsvéti ajándékát és birtokba vettem a húsvéti örömet: Krisztus feltámadott!

Ezzel kitért előttem az utat az enyészet világából a dicsőség világa felé. Felszabadult ujjongó lélekkel mondom el a húsvéti hitvallást: Krisztus feltámadása az én dicsőséges feltámadásomnak biztos záloga!

Szenci László

„Ne legyenek néked idegen isteneid...!” (5Móz 5,7)

Miután Isten befejezte a teremtést és alkotást, adott egy „útjelző táblát”: a Bibliát, amely több mint kétezer éve mutatja a helyes irányt – persze annak, aki foglalkozik vele. Beszél a szerető Istenről, de beszél a haragvó Istenről is: „...*tűzzel ítél az Úr, kardja mindenkit elér*” (Ézs 66,16a). Mivel szeretetét emberi ész meg nem érti és fel nem foghatja, ezért szükség van fenyítésre is: „*Félelmetes dolog az élő Isten kezébe esni*” (Zsid 10,31).

Szabad, de veszélyes világban élünk. Mindenfelől árad a szenny, és ha nem ismerjük az útjelzőt, gyakran csapdába esünk. Tudjuk, hogy a Sátán az alattvalóival együtt levettetett a mennyből. Nem elégedett meg azzal, hogy Isten fényhordozó angyala lehet, többre vágyott: „*Fölmegyek a felhők csúcsára, hasonló leszek a Felségeshez!*” (Ézs 14,14). Mivel ő már volt a menny dicsőségében, tudja, mi van ott, mi vár az emberiségre; de mivel ő már többé oda vissza nem térhet, így mindent megtesz, hogy minél több embert elcsábítson, hiszen ő emberölő volt kezdettől fogva.

Sajnos gyakran még a hívő emberek sincsenek tudatában bizonyos dolgoknak, hogy mennyire veszélyesek. Így tudatlanul ajtót nyitnak a démoni világnak, amely tiltott és utálatos az Isten előtt. Egyre nagyobb teret tölt be a babonáság és mindenféle okkult dolgok az emberek életében. Még tanult emberek is elhiszik például, hogy egy piros karkötő erőt és egyensúlyt adhat az embernek. Vagy ha valamit fán lekopognak, annak varázssereje van. Annyi sokan gyakorolják a szenes víz használatát is, a szentelt vizet, mert valakinek rossz a nézése és megígízhethet valakit...

Az a tökéletes Isten, aki olyan csodálatosan megteremtett mindent, talán elkövetett volna ilyen hibát? „*Csalárdabb a szív mindennél*” (Jer 17,9a). Tehát nem a szem, hanem a szív! Semmilyen nézés nem árthat és nincs varázssereje! Úgy, ahogy a fekete macskának sincs, nem viszi el a szerencsénket. Életünk el van rejtve Istennél, és nem egy macska, egy patkó, négylevelű lóhere vagy egy kéményseprő fogja meghatározni azt. Ezekről a dolgokról több helyen is ír a Biblia (3Móz 19,26–31; 5Móz 18,11–14).

Sokan félnek a 13-as számtól vagy a péntektől, ha 13-ára esik. Jézus volt a 12 tanítvány után a tizenharmadik, pénteken fizette ki drága áron értünk az áldozatot, amely újra megnyitotta számunkra a menny ajtaját, ezért legyen ez mindenki számára egy nagyon kedves nap és szám! Nem gondolunk bele, milyen fájdalmat

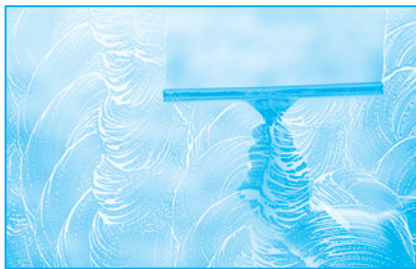
TARTSUNK NAGYTAKARÍTÁST!

okozunk Istennek, ha minden másban hiszünk – ahelyett, hogy egyedül belé vetnénk bizalmunkat. Pedig mennyire lenézünk, megalázzuk, amikor természetgyógyásznál, pszichológusnál vagy kurzuslónál keressük a megoldást a lelki problémánkra – ahelyett, hogy hozzá menekülnénk bizalommal és neki mondanánk el, ami fáj, ami bánt. Inkább ördögi praktikákhoz menekülünk. Meditálunk, jógázunk, akupunktúrában, homeopátiás kezelésekből, parapszichológiában, mágneses erőkben keressük a megoldást.

Így belekerülünk a démoni erők hatalmába, amelyek bizonyos idő után megkötik és uralkodni kezdenek rajtunk. Belekerülünk egy kényszervilágba, ami megtölt félelemmel, aggódással, ami depresszióhoz vezet, és végül függőséget okoz. Kinek gyógyszer, kinek alkohol, kinek drog – mivel nem tud szabadulni a félelmeitől, így szüksége van rá, hogy kábítsa magát. A szabadulás útja Istennél van: „*Ha tehát a Fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek*” (Jn 8,36). Még megemlíteném az oly divatosá vált tetoválást, amiről azt írja a Biblia, hogy: „...*ne végezzetek magatokon tetoválást. Én vagyok az Úr!*” (3Móz 19,28b).

Nem mindegy, kinek nyitunk ajtót: annak, akinek van hatalma, vagy aki hatalomra szeretne törni (Zsid 4,16).

Vagyis ne legyenek nekünk idegen bálványaink, amik elvonják Istentől a figyelmünket és átveszik Isten helyét az éle-

tünkben! Tanulmányozzuk az „útjelzőt”, hogy ne jussunk zsákutcába, hogy tudjuk, mi a helyes (ami tetszik Istennek) és mi nem. „*Mert szóltam, de nem feleltek, beszéltem, de nem hallgattak rám, hanem azt tették, amit rossznak látok, azt választották, ami nem tetszik nekem*” (Ézs 66,4b). Nem kell alkalmazkodnunk a világhoz, a világ szennyéhez.

A reformátoraink az életüket adták azért, hogy megismerjük a tiszta evangéliumot, hogy a tiszta élő ige hangozzék. Nem kell gyertyát égetnünk halottak napján, sem imádkozni nem kell a halottainkért, se adakozni az emlékükre, beszélni se kell a halottakhoz, se gyászruhát hordani egy évig azért, mert más is ezt teszi.

Ezek mind pogány szokások. A sírok halottak napján roskadoznak a rossz lelkiismeret virágaitól, amik pár nap után a szemébe kerülnek (mennyi emberen segíthetne az a pénz, amit a szemétre dobunk...?). A tisztelet és szeretet az élőknek jár, nem egy beton- vagy márványtömbnek, a porladó testnek már nincs szüksége arra. Ne legyenek néktek idegen isteneitek! Rakjunk rendet az életünkben, hogy végre a helyére kerüljenek a dolgok, amiknek valódi értékük van; merjük kitakarítani a szemetet!

Sokszor szeretnénk alkut kötni Istennel, hogy mit kell komolyan venni és mit nem. A világnak minden jár, a világ nem alkszik. Nem kell a kemény ige, mert az rámutat a bűneinkre, inkább szeretjük a semmitmondó meséket. Sokan azt tartják: a gyerek, ha akar, megy hittanra, ha nem, hát nem. Mintha ő el tudná dönteni, hogy mi a jó. A konfirmációk is már csak az ünnepegről szólnak. Hamis út az, amit a nagymamák tanácsolnak az unokákat sajnálva: ne tegyük ki őket izgalmaknak, ne gyötörjük őket a konfirmációk alkalmával. De az iskolai vizsgák és tesztek gyötörhetik őket, mert ott a jövőjük-ről van szó... Látjuk a valóságot?

Ha egy hivatalos papíron valamit elrontunk, nem javíthatjuk ki, új kell: a világnak minőség kell. Úgy teszünk, mint az áldozóhalmokon áldozók: előbb ép tiszta állatokkal áldoztak, aztán már bármit. Ébredjünk már fel!

A félórás istentiszteletet nem bírjuk végigülni cukorka szopogatása nélkül, de a kétórás szappanopera nézéséhez nincs rá szükség... Ne tömjük a gyerek fejét vallásos dolgokkal, csak olyan „lájtosan” (azért néz ki a fiatalság úgy, ahogy kinéz). Mindent „ellájtolunk”, elviccelünk, nem vesszük komolyan az Istent. Ki az az Isten, akivel van bátorságunk huncutkodni: „*Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus*” (Ef 5,14b).

Itt a tavasz, rakjunk rendet a házunk táján! Csináljunk végre egy nagytakarítást az életünkben. Ne várjuk, hogy ébredés legyen a gyülekezeteinkben, ha véka alá rejtjük a fényt; ha azok, akik már megismerték Isten kegyelméből a világosságot, mégsem tevékenykednek, mikor Isten világosan több helyen arra biztat, hogy hirdessük az evangéliumot. Mindenki hirdetheti, akinek Isten világosságot adott és megnyitotta előtte az ígét. Akik odaadták Istennek az életüket, azok át is tudják adni és készek fejjé lenni.

Varjassi Ibolya

Egy különleges életút sajátos, elsősorban közéleti szempontú összegzése Erdélyi Géza, egyházunk nyugalmazott püspökének önéletrajza. Az olvasó egy sokat látott és tapasztalt, a kommunizmus színre lépésekor eszmélő, majd a teológiai képzést és a lelkeszi szolgálatot mindenek ellenére vállaló, a rendszerváltás utáni első szabad egyházi választáson a püspöki tisztségbe emelkedett személy sokoldalú tapasztalatainak leszűrt, frásos változatával ismerkedhet meg.

Nagyon jó, hogy megszületett (kellett hozzá egy-két közelálló biztatása és nógatása), mert a szerző tapasztalatai általános érvényűek: nem csupán a (cseh)szlovákiai reformátusság sorsára, de felekezeti megkülönböztetés nélkül az egész magyarságra, sőt sok esetben az egész Kárpát-medencei reformátusságra érvényesek a megállapításai.

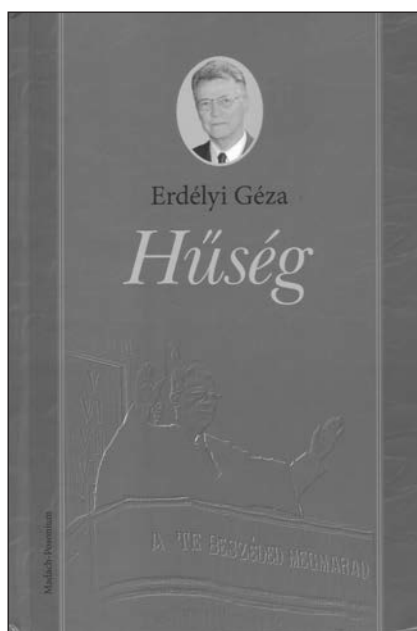
A kötet a gyökerekkel, a „messzerin-gő” gyermekkor világával indul (amely egyértelműen a Laborc-parti Abarát jelenti), ám előtte kis ízelítőt kapunk a mindkét ágon ároni felmenők életének világából is. Szerzőnk az abarai öreg parókia épületében 1937. április 2-án látta meg a napvilágot, így csupán nyolcéves, amikor bezárják a magyar iskolákat, s a frissen nyílt málcái szlovák nyelvű iskolába kényszerül. Négy évet járt oda, s amint írja: „...vannak szép emlékeim életemnek eme keserves időszakából”.

Az idillinek tűnő abarai gyermekévek és a falu életét lényegbevágóan érintő intézkedések (pl. kolhozosítás) felvázolását a komáromi gimnáziumi évek leírása követi, ahol azért papgyerekként „sikerült” hátrányos megkülönböztetésben részesülnie. (Megjegyzendő, hogy az ország akkori egyetlen magyar tanítási nyelvű gimnáziumában – ahova későbbi értelmiségünk színe-java járt, ide kötődik a szerző legendás barátságainak egy része – azért vidám történetek megélésére is nyílt lehetőség.)

A prágai teológusi diákevekbe a tanuláson túl kellemes élmények is belefértek, s a kötetben helyet kapnak a szerző „katonaélményei” is. A rimaszombati Zsinati Irodán megkezdett lelkeszi évek Szalócon, Rozsnyón, Hanván és Rimaszombatban folytatódtak. A kötetből képet kaphatunk az egyes gyülekezetek habitusáról, még az egymáshoz olyan közel fekvő települések, mint Szalóc és Vígtelek, egyháztagjainak nagyban eltérő gondol-

kodásmódjáról. A rozsnyói évekbe másodállásban belefért a betléri Andrassy-könyvtár tizennégy nyelvű kötetének a feldolgozása (s közben különleges hangulatú idegenvezetések), művészettörténeti diploma megszerzése Prágában; 1988-ban ugyanott doktorált a szerző, doktori disszertációjának címe: *A teológia hatása a protestáns templomépítészetre* (a szlovák nyelven megírt értekezésben leginkább a magyar protestáns, különösen a református templomépítéssel foglalkozott).

A rendszerváltás után pedig kinyílt a tér Erdélyi Géza előtt: tanítás Prágában és Komáromban, püspökké vá-

lasztása és ezen tisztség viselése két választási cikluson keresztül; eredményeiről bőséggel olvashatunk a könyvben, akárcsak egyre szélesedő kapcsolatrendszeréről, sok-sok neves személységgel való találkozásairól.

Amikor kiszemelte jövődöbelijét, csupán hűséget kért tőle. Az ezzel összefüggésben megfogalmazottak olyan egyetemes érvénnyel bírnak, hogy bizonyára ezért kapta a kötet is ezt a címet, hadd idézzük: „*Hűséget az élet minden területén hitben, gondolkodásban, emberi magatartásban, hűséget nemzetünkhöz, kultúránkhöz, hagyományainkhoz. Ez a legfontosabb, mert aki hűséges, az kitartóan szeret, aki szeret, az mindenben és mindenkor képes hűséget tanúsítani. Enélkül nincs, nem is lehet tartós emberi kapcsolat senkivel és semmivel, sem házastárral, sem családdal, sem nemzettel, sem hazával, sem Istennel,*

sem barátal. Hűség nélkül csak árulás van.”

A kötetet záró összegzésben a lelkészek kapcsán olvashatjuk: „*Szavunkat, beszédünket tetteink igazolják. A kettőnek mindig szép összhangban kell lennie.*” Tekintsünk erre a háromnegyed évszázadot felölelő önéletrajzra is a fenti gondolat fényében. A függelékben található *Bizalmas vallomás* (tkp. egy ima) is hű tükörképe a szerző gondolat- és érzésvilágának.

„*A visszaemlékezéseket csak azok értik, akik képesek és készek beleélni magukat az adott korbá*” – írja egy helyütt a szerző (75. o.). A recenzióknak ilyen szempontból különleges élmény volt a könyvet olvasni. Részben bele tudott helyezkedni a korbá (amennyire életkora megengedi), illetve a szerző egykori munkatársaként sok esetben első kézből hallott bizonyos (hátér)történetek lefolyásáról, amiket jó volt papírra téve is látnia: úgy is felfoghatjuk, a dolgok visszaigazolásoként.

A. Kis Béla

(*Madách-Posonium Kiadó, Pozsony 2013*)

Feladvány

Melyik évben lett Erdélyi Géza egyházunk püspöke?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **május 15-ig** nyílt levelezőlapon, képeslapon vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle szerkesztőségének** címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A februári számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a fundamentalizmus merev, ortodox jellegű kegyességi irányzat, amely a Bibliát betű szerinti értelmezi.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Rácz Ilike** (Komárom), **Varga Klára** (Komárom) és **Vörös Irma** (Csilizradvány).

Mindhárman Bütösi János *Tévtanítások pergőtüzében* című könyvét kapják ajándékba. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Újlót Érsekújvártól tizenkilenc kilométerre északkeleti irányban fekszik, és egyházjogilag a Barsi Református Egyházmegyéhez tartozik. A községet a Lóti-patak szeli át. A 2011-es népszámláláskor az 1955 lakos közül csupán 182 vallotta magát reformátusnak, magyarnak pedig 175. A település református temploma 1882-ben épült. A gyülekezet választói névjegyzékében 150 személyt tartanak nyilván. Az egyházközség lelkipásztora 2010. szeptember 1-jétől Sándor Veronika.

Sajnos az újlóti gyülekezet sem gyarapodik, hanem inkább csökken – mondja a lelkipásztor. És nemcsak a fogyás vehető észre, hanem az is, hogy a ma még magyar nyelvű gyülekezetként számon tartott közösségben egyre gyakrabban hallani a szlovák nyelvet. A faluban nincs se magyar óvoda, se magyar iskola. De még a környező településeken sincs nagy választék, így lassan nyelvet vált a következő generáció, hiszen a felnövekvő nemzedék tagjai közül egyre kevesebben beszélnek a magyar nyelvet.

Az istentiszteletek magyar nyelven zajlanak, de vannak alkalmak, ünnepek, amiken már mind a két nyelven szól a hívekhez a lelkipásztor, mivel szlovák nyelven is kéri a szolgáltatásokat. A lelkipásztor szeretné, ha a gyülekezet megtartaná magyarságát és a hívek ragaszkodnának hozzá, viszont ezt egyre nagyobb kihívásnak tartja – főleg azért, mert a gyermekek kénytelenek szlovák nyelvű oktatási intézményeket látogatni. Ezért is van az, hogy a konfirmációi alkalmak, a hittan és a káté oktatása már mindkét nyelven folyik; a gyermekek egyre nehezebben fejezik ki magukat magyarul, nem értik meg a fogalmakat. Ám mivel a lelkipásztor elsődlegesnek az evangélium hirdetését tartja, valamint annak megértését, ezért szlovák nyelven is szól hozzájuk, hogy megértsék a közlendőjét.

Újlóton hetente egy alkalommal tartanak istentiszteletet. A hívek 30-35 százaléka eljár a templomba, és a egyes házasságok révén szlovák katolikusok is megjelen-

Újlóton folytatódik a csökkenés Nem mindegy, mit hagyunk az utókorra

nek a padsorokban. Többen meg is értik, hogy miről van szó, aki pedig nem, annak fordítják a magyar nyelven elhangzott szolgálatot – mondja a lelkipásztor.

Az istentisztelettel párhuzamosan időnként vasárnapi iskolát is tartanak a gyermekeknek, ketten foglalkoznak velük. A nagyénekig még együtt vannak a felnőttekkel a templomban, aztán vonulnak át a tanácsterembe. Itt is mind a két nyelven foglalkoznak velük, de többnyire szlovákul, mert a magyar szót nem értik meg. Teszik ezt annak ellenére, hogy szeretnék velük a magyarságukat megtartatni, viszont az evangélium megértéséhez fontos, hogy az a

szolgálatokból. Vannak biblia- és imaórák, amelyeken általában tízen vannak. A lelkipásztor feladatának tartja a családok és a betegek meglátogatását is. A hívek nagyon szeretik, ha bekopog hozzájuk, és ő igyekszik is gyakran élni ezzel a lehetőséggel. (Volt olyan év, amikor 68 látogatást tett.)

A lelkipásztornak nagy terve van a gyülekezettel: szeretné még jobban összetartani, összekovácsolni. Amikor oda érkezett, szeretne volna elérni, hogy havonta egy alkalommal legyen egy kicsit másabb, színesebb az istentiszteleti alkalom, és ezt sikerült is megvalósítania. Viszont az is nagyon fontos lenne,

hogy több legyen a keresztlő, gyermekek szülessenek, hogy meglegyen a gyülekezet utánpótlása. És azt is reméli, hogy a gyülekezet nem szlovákosodik el, bár jól tudja, hogy ezt a folyamatot nehéz lesz megállítani.

A gyülekezet minden évben igyekszik valamit felújítani. Legutóbb újrifestették a templom alsó részét, most készül a gyülekezeti konyha felújítása, és a munkálatokat folytatni szeretnék a vendégszolgálatok szervezésére szolgáló dísz-

terem felújításával is. És cserére várnak a nyílászárók is.

Elgondolkodtató nagyon, hogy mit hagyunk hátra hagyatékul magunk után; miként fog majd ránk emlékezni az utókor. Mit alkotunk, mit teszünk, miként cselekszünk, mi marad fenn utánunk a jegyzőkönyvekben, miről fognak tanúskodni az anyakönyvek e maroknyi magyar református gyülekezet életét vizsgálva – mondta végezetül Sándor Veronika lelkipásztor.

Iski Ibolya

Az 1882-ben épült újlóti református templom

számukra érthető nyelven történjen meg. Sokszor nagyon nehéz ezt a kettőt ötvözni – mondja Sándor Veronika –, mivel a szülők otthon is szlovákul szólnak a gyermekekhez.

A templomban havonta egyszer tartanak ünnepi alkalmat, amelybe bevonják a gyermekeket is, akiknek lehetőségük nyílik elmondani egy-egy szavalatot vagy éneket. Ilyenkor a gyülekezet Remény énekkara (többnyire a negyvenes korosztályhoz tartozókból áll) is kiveszi a részét ezekből a

Kelj fel, bárgyú ember, kinek tekintében ott burjánzik a világi élet! Ó, ha tudnád, hánszor megmentettem életedet, de köszönet nem jött érte! Bűnben jártál, és a bűn sodort téged; és sodort az emberi éned is. De én akkor is ott álltam melletted, és nem hagytalak el téged. Mert csak én ismerem igazán a lényedet, szívedet, lelkedet, amelyben végig ott lakozom, amelyet én adtam neked – de a bűn könnyen ellepi, ha nem hiszel bennem. A halál küszöbén álltál – a tested még hadakozott, de szíved, lelked hozzám vágyott, és kihoztalak a sötétségből téged.

ÉBREDÉS?!

Esztergályos István illusztrációs felvétele

Uram! Te kitisztítottad látásomat, és halló fület, látó szívet adtál nekem. Köszönöm, hogy le tudtam mondani mindenről, hogy megtaláltam az életem. Köszönöm, hogy Tetődél jön minden, mindent Te adsz nekem. Letettem bűnömöt, ami nem volt kevés. Már nem én élek, hanem Te élsz bennem, Uram, Istenem. Hálám és köszönetem, tudom, nem tud elégséges lenni. Hű gyermeked és szolgád lettem, és Te vezetted engem a Te Szentlelked által. Köszönöm, hogy megadtad az örök életet – veled s nálad!

Saagi Števcát István

NAGYMIHÁLYI EGYHÁZMEGYE

Hányan vagyunk? REFORMÁTUSOK A SZÁMOK TÜKRÉBEN

A község neve	Lakosok száma	Reformátusok száma			Reformátusok aránya	Felekezeten kívüliek		Ismeretlenek		Vallás-talanok aránya
		2011	2011	2001		Különbség	száma	aránya	száma	
Bánóc	706	131	147	-16	18,56%	35	4,96%	43	6,09%	11,05%
Berettő	960	125	168	-43	13,02%	30	3,13%	123	12,81%	15,94%
Lazony	812	77	93	-16	9,48%	12	1,48%	108	13,30%	14,78%
Bező	1023	299	350	-51	29,23%	23	2,25%	105	10,26%	12,51%
Sárosmező	169	122	136	-14	72,19%	11	6,51%	5	2,96%	9,47%
Szenteske	111	77	99	-22	69,37%	2	1,80%	1	0,90%	2,70%
Sárosremete	623	41	54	-13	6,58%	35	5,62%	98	15,73%	21,35%
Homonna	35 053	125	139	-14	0,36%	2582	7,37%	4739	13,52%	20,89%
Varannó	23 250	60	80	-20	0,26%	1323	5,69%	3227	13,88%	19,57%
Örmező	4416	31	34	-3	0,70%	251	5,68%	371	8,40%	14,08%
Jenke	453	135	147	-12	29,80%	9	1,99%	10	2,21%	4,20%
Kereszt	312	79	99	-20	25,32%	10	3,21%	20	6,41%	9,62%
Tasolya	201	66	85	-19	32,84%	18	8,96%	11	5,47%	14,43%
Alsónémeti	336	20	25	-5	5,95%	11	3,27%	53	15,77%	19,04%
Lasztomér	1163	259	280	-21	22,27%	54	4,64%	124	10,66%	15,30%
Karaszna	609	35	42	-7	5,75%	11	1,81%	9	1,48%	3,29%
Butka	1504	21	15	6	1,40%	61	4,06%	139	9,24%	13,30%
Lucska	529	87	110	-23	16,45%	6	1,13%	36	6,81%	7,94%
Solymos	733	48	60	-12	6,55%	60	8,19%	43	5,87%	14,06%
Szobránc-Komoróc	5981	119	137	-18	1,99%	272	4,55%	513	8,58%	13,13%
Fogas	459	82	89	-7	17,86%	6	1,31%	42	9,15%	10,46%
Zalacska	1143	40	42	-2	3,50%	37	3,24%	106	9,27%	12,51%
Gézsény	465	26	28	-2	5,59%	22	4,73%	45	9,68%	14,41%
Málca	1477	43	81	-38	2,91%	27	1,83%	274	18,55%	20,38%
Szalók	648	44	56	-12	6,79%	19	2,93%	14	2,16%	5,09%
Nagy Mihály	40 027	1590	1726	-136	3,97%	4135	10,33%	7325	18,30%	28,63%
Pályin	922	234	301	-67	25,38%	41	4,45%	138	14,97%	19,42%
Rebrény	963	34	42	-8	3,53%	78	8,10%	110	11,42%	19,52%
Ungpinkóc	174	75	91	-16	43,10%	0	0,00%	10	5,75%	5,75%
Lakárd	959	29	30	-1	3,02%	15	1,56%	20	2,09%	3,65%
Nagyszeretva	650	155	170	-15	23,85%	38	5,85%	70	10,77%	16,62%
Magasrév	817	106	141	-35	12,97%	11	1,35%	26	3,18%	4,53%
Pálóc	4403	29	28	1	0,66%	119	2,70%	552	12,54%	15,24%
Vásárhely	1882	239	284	-45	12,70%	37	1,97%	144	7,65%	9,62%
Morva	1044	36	40	-4	3,45%	11	1,05%	64	6,13%	7,18%
Felsőröcse	550	71	83	-12	12,91%	21	3,82%	64	11,64%	15,46%
Sárosröcse	217	104	94	10	47,93%	9	4,15%	4	1,84%	5,99%
Zahar	667	237	293	-56	35,53%	10	1,50%	31	4,65%	6,15%

A szlovákiai magyarságnak, de különösen a református eklézsiának kiemelkedő egyénisége Erdélyi János. Munkássága oly sokrétű, hogy e rövidre szabott írásban szinte lehetetlen mindegyik területére részletesen kitérni.

1814. április 1-jén született a ma Nagykaposhoz tartozó városrészben: Kiskaposton. Szülei (ahogy a későbbi költő, a sárospataki református főiskola tudós professzora írja) „telkes parasztok”, írni-olvasni tudó emberek. A maga korában ritkaság, de tudni kell, hogy a környék nádasai közötti homokdombokon, erdőkben, a ticcék között megbúvó, alig hat-hétszáz lelket számláló magyar ajkú református falvakban az 1600-as évektől kezdve az anyaegyházak keletkezésével együtt (szinte természetes következményképpen) a parókiákon megalakulnak a magyar nyelvű falusi egyházi iskolák. Így történt Kiskaposton is. Ide járt az élénk, érdeklődő Jánoska, szüleinek hetedik, egyetlen élve maradt gyermeke. Már az iskolába kerülése előtt megtanulja édesapjától, Erdélyi Mihálytól a betűvetést.

Bár a család anyagi gondokkal küzd, tanítói javaslatára Patakra viszik az alig tízéves gyermeket, ahol megkezdí alsóbb fokú tanulmányait. Időközben azonban 1832-ben „vízi betegségben” meghal a gondos apa, s a fiatal Erdélyinek haza kell jönnie, hogy segítsen a csonkára vált családnak a mezei munkában. Édesanyja, hogy továbbtanulása révén fia a jobbágysorból kiemelkedhessen, az akkori szokás szerint papnak szánta.

Ám ő másként döntött. Visszamegy Patakra, és nevelői állást vállal. Első ízben a szabolcsi Kemeccsén találjuk, a Répássy családnál, ahol három gyermek felügyeletét bízzák rá a pataki alsóbb fokú osztályokban. Így a nevelői feladatok mellett folytathatja tanulmányait. 1831-ben – édesanyja akaratával ellentétben – „subscribál”, beiratkozik a felsőbb osztályokba, immár a jogi karon „jurátus” lesz. A művelt Répássy családnál a házhoz járatott akkori folyóiratokon keresztül megismerkedik a magyar irodalom szinte valamennyi képviselőjével. Önéletrajzi vázlatában írja: „*Literatúrai művelődését illetőleg, különösen a szabolcsi háznál a legjobb magyar könyveknek juttatására.*”

MARADANDÓKAT ALKOTOTT 200 éve látta meg a napvilágot Erdélyi János

A Répássy familiánál töltött évek után a cseleji (Töketeresbes melletti község) Kolosy család fiainak a nevelését vállalja el Patakon, hogy így biztosíthassa továbbtanulását. Ennél a családnál tanul meg németül, franciául, s minden bizonnyal szlovákul is. 1835-ben jogi tanulmányai végzése közben újból elszegődik, s öt évre a berzétei Máriássy Zsigmond gömöri alispán fiának, Bélának lesz a nevelője Berzétén, illetve Pesten.

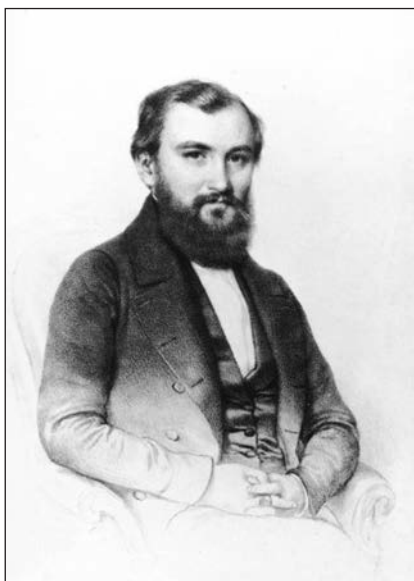
A Répássy családnál ismerkedik meg Berzsenyi, a Kisfaludy testvérek, Kölcsey s valószínűleg Kazinczy műveivel, s „*itt fedezi fel a magyart mint az irodalom, a tudomány nyelvét*” – írja róla unokája, T. Erdélyi Ilona. Igen, mert ez időben Patakon még mindig a latin divik, azon lehet kommunikálni, tudományos fejtegetéseket tenni. Ek-

maga is ír népies hangulatú verseket. Ilyen az *Elmennék én katonának* vagy a *Petőfi Megy a juhász a számaron* című versére emlékeztető *Mindennapi* című verse.

A Máriássy Bélával való nevelősködése idején Pesten megismerkedik az új irodalmi irányzatokkal, s magukkal az írókkal: Arany Jánossal, Vörösmartyval, Bajzával. Versei jelennek meg az akkori legszínvonalasabb irodalmi lapban, az *Athenaeumban*. Tagjává választja a Kisfaludy Társaság, majd röviddel később a társaság „titoknokja” lesz. Megnősül, felesége Kossuth rokona, Vachott Kornélia, kivel rövid, de boldog házasságban él (1841 márciusától 1842 márciusáig). Engedélyt kap egy új lap, a *Pesti Regélő* Divatlap megindítására. Közben felesége gyermekszülésben meghal, a született csecsemő, Kornélia megmarad, és Berzétére, a Máriássy családhoz kerül, de itt – Erdélyi megfogalmazása szerint – „fogzasi lázban” kétéves korában meghal. Bánatát enyhítendő a baráttá vált Máriássy Bélával hosszabb külföldi útra indul. Németországon, Dánián, Hollandián, Franciaországon és Itálián keresztül menve megismerkedik az említett országok irodalmával (beszél németül, franciául), kultúrájával, iskola-rendszerével.

A Kisfaludy Társaságba való felvételkor székfoglaló beszédében a népdalokról tart előadást. Később a társaság megbízásából gyűjtést indít *Népdalok és mondák* címmel. A siker óriási. Ezrével küldik hozzá a dalokat, meséket. Hamarosan meg is jelenik a gyűjtés által könyvvé duzzadt anyag I., majd a II. és III. kötete. Részt vállal az 1848-as szabadságharc munkáiban. Lapot akar indítani Kazinczy Gáborral közösen *Népbarát* címmel, de nem kapja meg hozzá az engedélyt. Helyzete a szabadságharc bukása után kritikussá válik. Állandó rendőri megfigyelés alatt van. Munkahelye, a Kisfaludy Társaság egy időre megszűnik, s vele együtt a titoknoki állása is. Írásait a lapok nem közlik. Pesti megélhetési forrásai ezáltal beszűkülnek.

Ekkor kapja meg sárospataki barátainak üzenetét, hogy a szeretett iskolájában megürült a filozófiai tanszék, jöj-jön, s foglalja el. Visszatér hát az alma

Erdélyi János. Barabás Miklós rajza
1844-ből

kor tudatosul benne az otthoni nyelv, a magyar, amely nemcsak a református egyház, nemcsak a jobbágyok nyelve, hanem az irodalomé is. Visszaemlékszik az édesanyja által énekelt dalokra, a pataki élet idején a tanulótársak messzi vidékekről hozott dalaira, nótáira. Felfedezi a nép által énekelt dalok szépségét, művészi kifejező erejét s fordulataiban a „szépet”. A „pór” fiú ráébred: ez a tiéd, otthonról hoztad útravalóul, édesanyád dalos kedvében ezeket dalolta, hagyta rád – és elkezdti tudatosan gyűjteni, majd rendszerezni az összegyűjtött, leírt szövegeket, s ő

MARADANDÓKAT ALKOTOTT

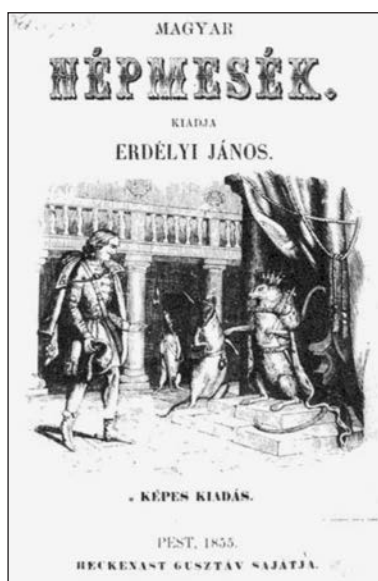
200 éve látta meg a napvilágot Erdélyi János

mater falai közé, s haláláig a filozófiai és a magyar tanszék vezetője. Érdeklődése a tanítás mellett a főiskolai könyvtár felé fordul. Az öregedő Somossy Jánostól átveszi annak irányítását, s 1863-ban a Tiszáninneri Református Egyházkerület (tanári állása mellett) főkönyvtárossá nevezi ki.

Tanártársaival karöltve tankönyveket szerkeszt az egész ország református alsóbb fokú iskolái számára. A nyomtatást a főiskola nyomdája végzi, aminek a bevétele jelentős anyagi, de nem utolsósorban erkölcsi hasznot is hoz az intézetnek. Egyik pesti útja során – kilencévi özvegyesség után – ismerkedik meg későbbi feleségével, a csallóközi Felsőgellérről származó Csorba Ilonával. Új házassága is boldognak mondható. Bár a sűrű gyermekáldás itt is azzal jár, mint a szüleinél, hogy a megszületett nyolc gyerek közül csak kettő (Zoltán és Pál) éri meg a felnőttkort.

Mivel munkásságához, különösen az alsóbb fokú tankönyvek anyagának szakmai bővítéséhez nem kapja meg a felsőbb egyházi vezetés jóváhagyását, nézeteivel szembekerül a Tiszáninneri Református Egyházkerület vaskalapos elöljáróival. Különösképpen akkor, mikor az alsóbb rendű iskolák tananyagának hiányos voltát bírálja. A tanártársaival karöltve szerkesztett, az alsóbb fokú iskolák számára írt tankönyvek használatát szeretné kiterjeszteni az ország minden református iskolájára, s ezzel a nézetével megint csak szembekerül feljebbvalóival.

Nemkülönben azzal a szándékával, amikor is a református iskolák addigi négy évfolyamos hálózatát hat évfolyamosra kívánta bővíteni újabb (természettudományi) tantárgyak beiktatásával. Hiába ír levelet a püspöknek a tankönyvek és a hozzájuk tartozó, úgynevezett *Vezérkönyvek* ügyében, amelyek a tanítóknak szánt módszertani útmutatást tartalmazták volna, Apostol Pál püspök az ígéretnél nem ment tovább. „*Úgy határoztuk el magunkat, hogy keresünk valahol kiadót az egész népiskolai rendszerre, vagy megpróbálkozunk a magunk szakállára dolgozni, mert úgy hisszük, hogy programunk jó, s könyveink által valódi szükségletet elégítendünk ki a népnevelés-*

ben.” (A levél keletkezésének dátuma 1853. február 10.). Ma sem fogalmazhatnánk meg tömörebben iskolarend-

szerünk helyzetét. Ehhez még tudni kell, hogy Sárospatakon az intézményes tanítóképzés csak jóval később, 1857-ben indult be.

Ezek után minden kertelés nélkül elmondhatjuk, hogy Erdélyi János sokrétű munkásságának – kálvini eklézsiánk szempontjából nézve – egyik legnagyobb hozadéka: a református alsóbb fokú iskolák szervezetének megújítása, a négy évfolyamos iskolák hat évfolyamosra való bővítése, tankönyvekkel való ellátása (Népiskolai Könyvtár), illetve a néptanítók számára szerkesztett útmutató könyvek kiadása (Vezérkönyv).

Szinte hihetetlen! Az általa bevezetett hat évfolyamos rendszer a református egyházi iskolákban még a 20. század elején is virágzott. Dédapáink, nagyapáink palatábláikkal még ebben az iskolatípusban tanulták a betűvetést, az összeadás és kivonás gyakorlását, a Kis kátéból megtanult tételek felmondását akár napjainkig.

Gyüre Lajos

Rendkívüli Erdélyi-évforduló

Erdélyi János, a reformkor jeles személyisége születésének 200. évfordulója volt április 1-jén. Gondolom, sokak számára hihetetlennek tűnik, de ezen az évfordulón még két élő unokája, Erdélyi Zsuzsanna és T. Erdélyi Iona is megemlékezhet a nagyszülő születésnapjáról. Őket a Mindenható szép hosszú élettel ajándékozta meg, de a három részből összetevődő 200 évnvi életszakasz nem egyszerűen úgy adódik össze, hogy mindannyian hosszú életűek lettek volna.

Erdélyi János mindössze 54 évet élt. Első házassága tragikusan korán véget ért. Gyermekai a második házasságából születtek. Fia, Erdélyi Pál író, könyvtáros, 1864. február 12-én született. Az ő esetében is kerek évforduló az idei. Átlagos életkort, 72 évet élt. Életében szinte megismétlődik a tragikus sors: még mielőtt gyermeke megszületne, elveszíti első feleségét. Utána sokáig nem köt újabb házasságot.

Így történhetett, hogy nagyapának és unokáinak életszakasza immár több mint 200 évet ölel át, apának és lányainak életszakasza pedig 150 évet. Egy igazi családtörténeti kuriózum!

E ritka esemény kapcsán is szeretném kifejezni jókívánságaimat és kérni Isten további áldását Erdélyi Zsuzsanna Kosuth-díjas néprajztudós és T. Erdélyi Iona irodalomtörténész életére, akiknek munkássága méltó folytatása volt a nagyapa és az apa életművének: „*Mily drága a te szereteted, Istenem! ...nálad van az élet forrása, a te világosságod által látunk világosságot*” (Zsolt 36,8a.10).

Erdélyi János fent nevezett unokái 2011 óta Gellér község díszpolgárai. Hogy miért, az kiderül Gyüre Lajos évfordulós írásából is, de az akkori ünnepélyről és a családnak Gellérhez és az ottani református gyülekezethez való kapcsolatáról bővebben is írtunk a Kálvinista Szemle 2011. decemberi számában.

Tóth Mihály

Beiktatás

„...felhő töltötte be az Úr házát” (1Kir 8,10b).

Jeruzsálemben elkészült a templom, a szükséges berendezési tárgyak is bekerültek. De az Úrnak be kellett vonulnia a templomba. Ez igen különös módon történt. Amikor a papok az áldozatot mutatták be, felhő ereszkedett alá, mely betöltötte az egész templomot.

Ez volt a jele annak, hogy az Úr most már ott lakik. Mintha ezzel is azt mondta volna: Én vagyok a ti Istenetek!

Amikor egy új lelkipásztor a bemutatkozó szolgálatát végzi, tudjuk, hogy az új igehirdető csak egy ember, de onnantól fogva ő a pásztorja és tanítója a gyülekezetnek. A jeruzsálemi templomban azonban a szent Isten jelent meg. A Szentlélek csak később, pünkösöd napján jött erre a földre. Ő általa van jelen Jézus a világban és mindazok életében, akik befogadták Őt: tudnak szólni, tanítani, bizonyosságot tenni róla az embereknek.

Molnárné Miklós Malvína

Isten mindenütt jelen van

„De vajon lakhatik-e Isten a földön?” (1Kir 8,27a).

Isten beköltözött a jeruzsálemi templomba. Mindig rengeteg ember özönlött az ünnepekre Jeruzsálembé, hogy dicsérje az Urat.

De hogy van ez ma? Ha az Úr a templomban lakik, lehet-e más helyen is? Igen, mert Ő Lélek. Ő minden-

hol lehet egyszerre. Mindenütt jelen van. Salamon egyenesen azt mondja, hogy az Úr számára a menny is túl kicsi, olyan nagy az Isten. Isten mindenütt jelen van. A mennyben éppúgy, mint a földön. Ő egyszerre lehet Kínában és Szlovákiában.

Ő mindent tud, minden embert ismer. Téged is! Tudja, hogy mit gondolunk róla. Azt is látja, hogy bánkó-dunk-e bűneink miatt. Egy ének olyan szépen mondja: „Ne kutasd szemeddel, / Keresd Őt hiteddel, / Hisz régen vár. / Alázzad meg magad, / S biztosan elfogad / A nagy Király.”

—mmm—

Ismét lesz VAKÁCIÓS BIBLIAHÉT A Firesz-KOEN munkacsoport bemutatónapokat tart

A Vakációs Bibliahét jó alkalom, hogy gyermekeink játékos formában találkozzanak az evangéliummal. A gyülekezetek számára ez a program jó mozgatórugó, hisz sok gyülekezeti tag bekapcsolódhat a szervezésébe és kivitelezésébe, megtapasztalva az együttmunkálkodás és szolgálat örömét.

A 2014-es esztendő Vakációs Bibliahete programjának címe *Válaszút*. Bibliai példaképeket (Nóé, Gedeon, Ruth, Dávid), követendő jellemvonásokat szeretnének a gyermekek elé állítani a program készítői, akik ebben az esztendőben is tartanak bemutatónapokat:

április 11-én Nagymegyeren 15.00 órától a református gyülekezeti teremben; április 12-én Bátorkeszin 9.00 órától a Fireszke Gyermekek-, Ifjúsági és

Konferenciaközpontban; május 3-án Berzétén 9.30 órától a református gyü-

lekezeti teremben; május 10-én Királyhelmecezen 9.00 órától a református gyülekezeti otthonban.

A bemutatókon a résztvevők megkapják a program kézikönyvét, amelyben a történetek tanításához (a gyermekek korától függően) három feldolgozási mód található, számos ének-, játék- és kézimunkaötlettel, valamint kapnak egy ajándécsomagot (amely hasznos segédesszközöket tartalmaz). Az előző évekhez hasonlóan a program támogatói ára 5 euró.

Az érdeklődők a következő elérhetőségeken juthatnak bővebb információhoz, ill. jelentkezhetnek a bemutatónapokra:

Czinke Tímea,
czinke.timea@reformata.sk, tel: 035/779 73 38 (Pozsony, Komárom, Bars)

Molnár Éva,
molnareva@refkoinonia.sk, tel: 056/632 19 72 (Gömör, Abaúj-Torna, Zemplén, Ung).

Legyünk öntudatosak: Adónk két százalékaival a református egyházi szervezeteket erősítsük!

Előző számunkban részletesen ismertettük az adónk két százalékaival történő támogatással kapcsolatos tudnivalókat, s kértük mind a természetes, mind a jogi személyeket, hogy befizetett adójuk két százalékaival valamelyik egyházi szervezetként nyilvántartott civil szervezetünket támogassák.

A Zsinat ZS-9/2013-as számú határozatában rögzítette azokat a kritériumokat, amelyeknek az egyházi szervezeteknek meg kell felelniük. Egyúttal úgy döntött, hogy a Kálvinista Szemlében csak azokat a szervezeteket lehet feltüntetni az adó két százalékát fogadó szervezetek között, amelyek elnyerték az „egyházi szervezet” minősítést; s ezzel összefüggésben megbízta a Zsinati Irodát, hogy az egyházi szervezetek listájáról vezessen nyilvántartást (a teljes határozatot lapunk 2013/4. számában közöltük).

A Zsinati Irodától kapott tájékoztatás szerint (amely egyébként várja az elismertetés iránti kérelmeket, a szerveze-

tek leírásával és céljaival együtt) a civil szervezetek közül jelenleg csupán a Diakonia Reformátát, a Fireszt és a Református Cigánymissziót tartják nyilván egyházi szervezetként. Közülük az

alábbi kettőt találtuk meg az adó két százalékaival fogadására regisztrált szervezetek listáján.

Diakonia Reformata

Cím: Jókaiho 34, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: nezisková

organizáció (nonprofit szervezet).
IČO: 42052343.

Firesz – Duna Menté

Cím: Pevnostný rad 22, 945 01 Komárno (Komárom). Jogi forma: občianske združenie (polgári társulás).
IČO: 42203546.

Tisztelettel kértük, hogy viselkedjen öntudatos polgárként és egyháztagként, ne hagyja elúszni a törvények által tálcán kínált lehetőséget, tegyen jót, és adója két százalékaival valamelyik egyházi szervezetünket támogassa!

Ugyanezzel a kéréssel fordulunk most újra azon természetes személyekhez, akik az adóelőlegüket a munkáltatójukkal számoltatták el. Felajánlási nyilatkozatukat és a befizetett adójukról a munkaadójuk által kiállított igazolást (az űrlapok márciusi számunk mellékletét képezték) **2014. április 30-ig** kell eljuttatniuk a lakhelyük szerint illetékes adóhivatalba.

–akb–

„Úgy ragyogjon a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat” (Mt 5, 16).

A Magyar Református Szeretetszolgálat idén immár hatodszor szervezi meg a Szeretethíd elnevezésű Kárpát-medencei református önkéntes napokat, mégpedig május 16-án és 17-én.

Ez egy olyan segítségnyújtó akció, mely mindenkit vár – legyen akár korosodó, akár fiatal, egyháztag vagy egyházon kívüli ember, egészséges vagy éppen valamilyen módon akadályozott.

Szeretnénk, ha – szociális, fejlesztési és ökológiai területen – Kárpát-medence-szerte munkálkodnának önkéntes csoportjaink, valódi segítséget nyújtva; vidáman, közösségekben, egymást megismerve és egymásra jobban odafigyelve.

A jelenlegi általános életvitel következménye lehet a családok bezárkózása, magukba fordulása, ezért is kell törődnünk a környezetünkkel, a környezetünkben élők nehézségeivel, megelőzve ezzel a helyi közösségtől való elszigetelődés folya-

SZERETETHÍD 2014

Tegyünk közösen közösségeinkért, a teremtett világért!

matát. Ebben is segíteni kíván ez a kezdeményezés. A világnak pedig bizonyosságot tehetünk arról, hogy a hívő ember – a válság ellenére – nem csak magával törődik, hisz ha akar, mindenki tud adni valamit: időt, pénzt, energiát vagy épp tudást, jó szót.

Isten segítségét kérjük ahhoz, hogy hidat tudjunk építeni a generációk között, a segítségnyújtók és rászorulóik, Isten és ember között.

Egyházunkban az önkéntes napok programját jelen sorok írója, a Diakóniai Központ munkatársa koordinálja. Tájékozódni és regisztrálni a www.szeretethid.hu oldalon lehet. Jelenkezési határidő: **2014. május 4.**

Tegyünk közösen egymásért, közösségeinkért, valamint a teremtett világgért!

Szeretettel várunk mindenkit!

Csiffáry Ildikó

„Mert aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az nékem fítestvérem, nőtestvérem és anyám” (Mt 12, 50).

Az ökumenikus imahét alkalmából a pozbai gyülekezet meghívta a barsbesei római katolikus plébánost, **Nagy Gábor Emánuel**t, aki a meghívást elfogadta. Január 23-án délután a pozbai templom harangjai megszólaltak, hívogatva a híveket erre az alkalomra.

Hála Istennek szép számban (pontosan 96-an) vettünk részt a közös imaesten az Úr hajlékában. Vendégünk a *Lk 9, 1–6* alapján szólt az egybegyűltekhez. Katolikus asszonytestvéreink két énekkel is szolgáltak az igehirdetés után, ami megható volt:

EGYSÉGBEN ÉS KÖZÖSSÉGBEN

Pozbán az ökumené jegyében éltünk át szép pillanatokot

isteni szeretet és békeesség vett körül bennünket.

Végül **Dukon András**, gyülekezetünk lelkesze megköszönte a szolgálatokat, hogy együtt dicsérhettük Isten nevét. Utána a kultúrházban szeretetvendégséget tartottunk.

Az ilyen alkalomért is egyedül Isten legyen a dicsőség!

Baják Margit

HÁLAADÁS DUNASZERDAHELYEN

Egy újabb mérföldkő a gyülekezet életében

A Dunaszerdahelyi Református Egyházközség a temploma felszentelése 15. évfordulóját ünnepelte. A megemlékezés 2014. február 14-én kezdődött, amikor is előadásokat hallhattunk a gyülekezet történetéről – a kezdetektől napjainkig, valamint a templom építéséről.

Nagy Attila helytörténész történelmi áttekintést nyújtott a reformátusság kezdetéről, **Vajda Barnabás** egyetemi tanár a 20. század reformátusságának hiteles történetével ismertette meg a jelenlévőket, végül **Görözdí Zsolt** helybeli lelkipásztor szólt a templom építése előtti átkos korszakról és az építésről. Elmondta, hogy elődeink hányszor szerettek volna templomot építeni, de minden próbálkozás meghiúsult, amíg a változás évei el nem jöttek. Ekkor az elődök erős vággyal és akarral nem csak célként tüzték ki a templomépítést, de neki is foghattak.

A templom felszentelésének 15. évfordulóján egy kiállítás is nyílt a gyülekezeti teremben: egy fényképsorozat a templomépítés folyamatáról, valamint régi és újabb konfirmációs képek, a templom meg nem valósult tervei és a gyülekezeti kegytárgyak is láthatók voltak. Az építkezés idejére, egykori gyülekezeti öszszjevövelekre vetített képeken kereszttul emlékezhetek az érdeklődők. És filmrészleteket is láthattunk: nagyon érdekesek voltak az alapkötetelről, harang-

szentelésről és a templomszentelésről készültek. A könyörülő Isten ajándékának tartjuk a gyülekezeti központunkat, és hálát adunk az elvégzett munkáért az Írás szavaival: „Minden lehetséges annak, aki hisz” (Mk 9,23b).

Közösségünk megemlékezett a templomépítő lelkipásztorról, néhai **Görözdí Miklós** esperes úrról, aki szintén hitt abban, hogy egy Istenhez méltó találkozóhely felépülhet Dunaszerdahelyen is. Ezt az Istentől kapott elhívását töltötte be hittel és emberi felelősséggel.

Az ünneplés február 16-án hálaadó istentisztelettel folytatódott, amelyen **Szabó András** esperes igelvasása és

imádsága után **Fazekas László** püspök hirdette az ígét. Az *Ezsd 6, 14.16* alapján a templomépítésről és a hit csodájáról szólt a gyülekezethez.

Ezen az ünnepi alkalmon tett fogadalmat az újonnan megválasztott presbitérium; 94. születésnapja

alkalmából köszöntöttük **Nagy Istvánt**, a gyülekezet egykori gondnokát, és megköszöntük munkáját. Az élő vízhez buzdító hívogatás lelkületében bemutatkozott a gyülekezet énekkara is, hogy emelje az ünnep fényét.

Végül a presbiterek aktív részvételével egy bensőséges hangulatú megvendégléssel folytatódott az együttlét. Végezetül hadd idézzük egyik énekeskönyvi énekünket: „Mely igen jó az Úr Istent dicsérni” (255. dicséret).

Szicsay Katalin

Az elmúlt esztendőben a 4/2011-es törvény értelmében a barsi egyházmegye több kis gyülekezetében is változásokra került sor. Azoknak az anyaegyházközségeknek, ahol nem volt helyben lakó lelkész, törvény adta lehetőségük volt eldönteni, hogy társulnak egy másik anyaegyházközséggel, leányegyházközséggé alakulnak, esetleg lelkészt hívnak a gyülekezetbe.

Az említett törvény a fegyverneki anyaegyházközséget is döntés elé állította. Nem volt könnyű a döntéshozatal, de a gyülekezet és annak vezetősége nem hátra a múltba, hanem előre, a jövőbe tekintve hozta meg az „egyetlen logikus” döntést.

Hosszú megfontolás után a gyülekezet úgy döntött, hogy a hontfüzesgyarmati anyaegyházközség társegyháza kíván lenni. Ezzel kapcsolatosan **Mészáros András** presbiter így fogalmazott: „2014. január 1-től a hontfüzesgyarmati gyülekezettel társult anyaegyházat alkotunk. Eljött valaminek a vége és valaminek a kezdete.”

És ez így igaz. Az egyházközség döntése valóban változásokat hozott a gyülekezet életében – nemcsak szervezeti, hanem személyi változásokat is, hiszen döntésük következtében új lelkésze lett a gyülekezetnek. Búcsút kellett mondaniuk **Kuczy Lajos** lelkipásztornak, aki harmincöt éven keresztül (be)szolgált a gyülekezetet, és fogadniuk kellett **Csernyik Magdolnát**, a hontfüzesgyarmati egyházközség beiktatott lelkipásztorát.

Az ünnepi alkalomra 2014. február 2-án került sor. Csernyik Magdolna végezte az igehirdetés szolgálatát. Többek között elmondta, hogy minek köszönhető a 4/2011-es törvény meghozatala, milyen céllal született meg. Majd a *Gal 6,2.5* alapján hangsúlyozta: csak akkor lesz áldásos a két gyülekezet társulása, ha azt az ige fényében élik meg a gyülekezetek tagjai. Hiszen a társulás két fontos dolgot jelent: egymás terhének és magunk terhének a hordozását.

A társulás mutatja majd meg a külvilág felé, milyen a mi hitünk és Krisztus-szeretetünk, mennyire vesszük komolyan a mi Urunk Jézus Krisztus szavait. A hitről és a szeretetről tudniillik nem (csak) beszélni kell, hanem a cselekedetekben kell megmutatkozniuk. Leegyszerűsítve azt is mondhatnánk,

„Egymás terhét hordozzátok”

Fegyvernek és Hontfüzesgyarmat társulása az ige fényében

hogy a társulás (is) Krisztus törvényének teljesítése: „Egymás terhét hordozzátok: így teljesítitek a Krisztus törvényét” (*Gal 6,2*). A jövőbeli félreértéseket elkerülendő s a tisztánlátás érdekében a lelkész próbálta konkrétan megnevezni a közös terheket és a gyülekezetek saját terheit, rámutatva arra, hogy az effajta teherviselés nem egészen új a gyülekezet számára, nincs ok az aggodalomra.

Az igehirdetés után Kuczy Lajos beszolgáló lelkész búcsúzott a gyülekezettől. Búcsúbeszédében visszaemlékezett az eseményekben gazdag harmincöt esztendőre. Említésre kerültek istentiszteletek, vendéglelkészek, legátusok, ünnepi alkalmak, családi életek. A lelkész a nagy család egy tagjává lett, aki együtt sírt a sírókkal és örült az örülőkkel. Említésre kerültek kedves emberek, családok, jó kapcsolatok. Végezetül Kuczy Lajos egy igét helyezett a gyülekezeti tagok szívére: „Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük, mert ez a törvény, és ezt tanítják a próféták” (*Mt 7,12*).

Ezután a gyülekezet nevében Mészáros András presbiter szólalt meg. Elmondta, hogy 1978-ban – Kuczy Lajos

személyében – új lelkész érkezett a gyülekezetbe. Ez a változás stabilitást és lendületet hozott az egyházközség életébe. Ahogy azt a lelkész tette, úgy ő is emlékezett az eseményekben gazdag három és fél évtizedre, kiemelve néhány alkalmat. Az emlékezést követően köszönetet mondott Kuczy Lajosnak a gyülekezetben végzett szolgálataért.

A gyülekezet nevében **Deák Tibor** gondnok nem mindennapi ajándékkal lepte meg a búcsúzó lelkészt: kristályba gravírozatták a fegyverneki templom képét, egy igét [„...és emlékezzél meg az útról” (*5Móz 8,2*)] és két dátumot (1978–2013).

Ezt követően került sor az új lelkész-nő hivatalos fogadására. A község polgármestere, **Kiőr György** is illendően búcsúzott az elköszönő lelkésztől, majd fogadta az újat.

Az ünnepélyes alkalom után Deák Tibor gondnok szeretetvendégségre invitálta az ünneplő közösséget. A gyülekezet hálát adott Istennek a csodálatos gondviseléséért, és ezúton is próbálta kifejezni köszönetét volt lelkésze, Kuczy Lajos iránt.

–csm–

Kuczy Lajos elköszönő lelkipásztor, a mőzesszékben Csernyik Magdolna

Kuczy Lajos lelkipásztornak a gyülekezet elöljárói mondanak köszönetet

„...a reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünkbe áradt az Isten szeretete a nekünk adatott Szentlélek által” (Róma 5,5). 2014. február 23-án ez az igeverszolgálat alapjául az újlóti gyülekezet számára a betegekért és szeretteikért tartott istentiszteleten.

Február hónapja a betegek hónapja, ugyanis február 4-én van a rákellenes, 11-én a betegek, 27-én pedig a ritka betegségek (ez annyit jelent, hogy 2000 emberből csak egynél diagnosztizálják a betegséget) világnapja.

De eltekintve a ritka betegségektől, szinte mindenki szenved valamitől. Ezért tartjuk fontosnak, hogy egy közösségként is Gondviselőnk elé vigyük lelkünket, hogy megújult erőre leljünk igéje és Szentlelke által. Az ige hirdetésen és az

Március 15-e a gyülekezeteinkben

Vendégekkel együtt ünnepeltük nemzeti ünnepünket

Hanva

2014. március 15-én a hanvai református templomban ünnepi istentisztelettel

kezdődött a megemlékezés. A Tompa Mihály vegyes kar nyitó énekét követően **Nagy Ákos Róbert** esperes ige hirdetése következett. Majd az óvodások, alapskolások, a református gyülekezet ifjúsága és a Tompa Mihály vegyes kar szolgálata tette ünnepélyesebbé istentiszteleti alkalmunkat, amit a Himnusz eléneklésével zártunk. Tompa Mihály síremlékénél a református férfikórus énekes szolgálata közben a község önkormányzatának, illetve a Magyar Közösség Pártjának képviselői elhelyezték az emlékezés koszorúit. Ünneplésünk a Szózat eléneklésével ért véget. Nagy megtiszteltetés volt számunkra, hogy velünk ünnepeltek bánrévei és budapesti vendégeink is.

Lénártfalva

Március 16-án ünnepi istentiszteletre hívogattak a lénártfalvai református templom harangjai. Azért is különleges volt ez

A betegekért imádkoztak Újlóton

Örömmel tettek bizonyosságot a kegyelmes Istenről

imára kulcsolt kézen túl hitünket erősítette a Remény énekkar szolgálata is.

Jó volt lelkileg épülni az ifjúsági éneket hallgatva, melynek a 34. zsoltár szolgált alapul. Örömmel tettünk bizonyosságot arról, hogy minden időben lehet áldani, dicsérni az Urat. Hitvallásként hirdettük, miként lehet megérezni, boldog az az ember, aki Istenben bíz, mert megérzi, hogy közel van az Úr a megtört szívűekhez, aki megsegíti a lelkeket. Tanúbizonyosságunk énekszóval folytatódott arról is, hogy egyedül Istenben bízunk, Őt várja a mi lelkünk. Az Úr kijelölt ösvényen vezet minket, s meghallgatja kö-

nyörgésünket, kegyelméről megemlékszik mindennap. S bár jóllehet olykor elfáradunk és sírunk, de Urunk minden időben lát minket, segítségünkre van, és megszabadít minket.

Énekszolgálatunk után **Gyén Zsolt** szavalata következett. Erősítve hitünket, táplálva lelkünket, járulunk a kereszthalá, vallván, hogy ott minden terhünknek van helye! Így leljünk megnyugvást mindenkor, még ha a halál árnyékának völgyében járunk is; ne féljünk a gonosztól, mert az Úr velünk van, megvigasztal minket!

Sándor Veronika

vetően református templomunkban folytattuk ünnepségünket. Az istentiszteleten **Nagy Ákos Róbert** esperes hirdette Isten igéjét. Ünnepi istentiszteletünk végén nemzeti imádságunk eléneklésével kértük Isten áldását népünkre, nemzetünkre.

Runya

Március 16-án Runyában is megemlékeztünk a március 15-i eseményekről. Alkalmunkon kedves vendégeket is kö-

szőnhetünk, hiszen el látogattak hozzánk a magyarországi Sajóivánka önkormányzatának és református gyülekezetének képviselői. Az istentiszteleten **Bundzik Attila** hirdette Isten igéjét. A hanvai Tompa Mihály vegyes kar szolgálata követően Sajóivánka polgármestere, **Seszták Ottó** ünnepi beszédét, köszöntőjét hallgathattuk meg. Majd a helybeli gyermekek, fiatalok szolgálata következett. Vendégeink címeres magyar zászlót ajándékoztak református gyülekezetünknek. Testvéri találkozókat a kultúrházban szeretetvendégséggel zártuk.

Míndeért legyen Istené a dicsőség!

Nagyné Révész Andrea

Március 16-án a gömörszkárosi és kebelbéli hívek közös együttléten adtak hálát a történelem Urának a 166 évvel ezelőtti dicső napokért. A megemlékezés a templomban kezdődött ünnepi istentisztelettel.

Az igét **Tóth László** helybéli lelkipásztor hirdette a *Zsolt 89,16–19* alapján. Felidézte március idusát, párhuzamot vont a régi idők és a ma kihívásai között. Szükséges helytállásra intette a hallgatóságot az anyaszentegyházban, népben, nemzetrészen egyaránt. Minden

Ültettünk egy fát Wittenbergben A reformáció 500. évfordulójára készülve...

A reformáció 500. évfordulója olyan jelentőséggel bír, hogy több országban az államelnökök, kormányok és a társadalom meghatározó személyiségei közreműködésével bizottságok alakultak, hogy előkészítsék megünneplését.

Az egyházak szempontjából egyértelműen nem magamutogatásról van szó, hanem 500 év elteltével is annak tudatosításáról, hogy a reformáció milyen nagy mértékben határozta meg a középkor emberének, egyházának és társadalmának életét; s életet formáló ereje mind a mai napig érezhető. A gyökerekhez való visszatérés, a Szentírás újrafelfedezése, az Isten kegyelmi tette, ami Jézus Krisztus váltságahalálában és feltámadásában mutatkozott meg és vált teljessé, arra indította már akkor is az embert, hogy elgondolkozzon életének értelme fölött, s mindebből erőt merítve tudjon kiteljesedett életet élni. Ez az életet adó erő indította Luther Márton 95 tételének megírására, a Szentírás nemzeti nyelvre való lefordítására, a *Kis káté* és később a *Nagy káté* összeállítására. De ez a Szentlélektől való erő adta a szívébe, majd az ajkára a gondolatot is: „*Ha tudnám is, hogy holnap elpusztul a világ, még akkor is ültetnék egy almafát.*”

A Lutheránus Világszövetség ezért karolta fel azt a gondolatot, amelynek kiötölője Andreas Kipar tartományi építész, hogy a reformáció 500. évfordulójára készülve Luther városában, Wittenbergben egy városszéli parkban legyen kialakítva egy ovális terület, ahol az elképzeléshez csatlakozó egyházak képviselői elültetnének egy-egy fát – kifejezve ezzel a reformáció tanai iránti elkötelezettségüket, az egymáshoz való kapcsolódásukat és az egymással való megbékélésüket.

DICSŐ NAPOK EMLÉKEZETE Ünnepi megemlékezés volt Gömörszkároson

nemzet fennmaradásának talpköve az Isten nevének félelme. Csak az Isten törvényei iránti engedelmesség magasztalja fel a nemzetet.

A templomi együttlét a Himnusz eléneklésével ért véget, majd a résztvevők átvonultak a temetőkerthbe, ahol Kovács János '48-as honvéd kopfájánál először **Sebők Eszter** szavalta el a *Nemzeti dalt*, majd **Deák János** méltatta a márciusi ifjak úttörő, máig is iránymutató

hősiességét. A Szózat éneklése közben az egyházközség és a társadalmi szervezetek képviselői elhelyezték a kegyelet koszorúit a kopjafán.

A baráti együttlét szeretetvendégséggel ért véget az imateremben. „*Boldog nép az, amely tud neked ujjongani, amely orcád világosságában járhat, Uram!*” (*Zsolt 89, 16*).

Tóth László

oblonga) mellett, s énekben és imádságban adtunk hálát Istennek az ő minden értelmet felülhaladó kegyelméért, amelylyel a reformáció idején megtartotta mindazokat, akik hirdetőivé váltak a Szentírás szerinti tiszta evangéliumnak. Jómagam a *Jel 2,10* alapján – egyházunk címerén szereplő jelmondatunk is: „*Légy hű mindhalálig!*” – rövid beszédben emlékeztem meg azokról, akik a reformáció idején Wittenbergben tanultak. Ilyen volt Dévai Bíró Mátyás, Szegedi Kis István, Heltai Gáspár, Bornemisza Péter, Károli Gáspár. Ők éheztek és szomjúhozták az igazságot, ezért mentek, tanultak, vállalták az ezzel járó nehézségeket, hogy aztán népüknek a szívében is megújulhasson a hit s a reménység az élet és az örök élet felől.

vöket megosztó indulatok helyett inkább Isten közös szolgálatra való elhívása és a hit megélésének, valamint az evangélium hitelesebb hirdetésének a gondolata kerül előtérbe.

Egyházunk Zsinati Tanácsa pozitívan reagált a megkeresésre, s így mi is igényt formáltunk arra, hogy legyen a Szlovákiai Református Keresztyén Egyháznak is egy fája a kijelölt részen, az egész világból jelentkező egyházak fái között. A szimbolikus faültetésre egy előre megbeszélte időpontban került sor, mégpedig március 15-én 13 órakor. Fekete Vince főgondnok testvéremmel (Hubay József sofőr kíséretében) a Lutheránus Világszövetség wittenbergi központjának tanulmányi vezetőjével, Joachim Zirkler lelkésszel együtt álltunk meg a részünkre ültetett birs (Cydonia

A birs előtt egy földbe rögzített tábla van elhelyezve, amelyen a felirat azt jelzi, hogy a reformáció 500. évfordulója alkalmából ez a fa jele a növekvő ökumenikus közösségnek. (A fa száma 247-es, de mi voltunk a 174. faültető egyház.)

Hisszük, hogy amiként Isten élte a mi elültetett fánkat, úgy élte a többi egyház közösségében, hogy lehessünk neki szolgálók, Őt dicsőítők, hitvallók.

Fazekas László

Generális Konvent. Március 7-én és 8-án Beregdarócon tanácskozott a Generális Konvent elnöksége, ahol egyházunk képviselőiben Fekete Vince főgondnok és Fazekas László püspök volt jelen. A tanácskozáson szó esett a május 24-re tervezett világtalálkozó programjáról, a Kálvin-émlékévek befejezéséről, a reformáció 500. évfordulójának megünnepléséről, a diaszpórában végzett szolgálatokról (ennek kapcsán a Német Evangélikus Egyházzal kötött szerződésről a Németországi Magyarajkú Protestáns Gyülekezetek Szövetsége által végzett szolgálatok anyagi támogatásával kapcsolatban), az Egyházak Világtanácsa bizottságába küldött képviselők személyéről (Szabó István dunamelléki püspök, Dani

FIGYELMEZTETÉS

2008-ban a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa új munkalehetőséget kínált a fegyveres testületeknél és fegyveres erőknél (rendőrség és katonaság). Azóta Egyetemeres Egyházunk négy lelkipásztort delegált ebbe a szolgálatba. Munkájuk során lelkigondozói tevékenységet folytatnak, elsősorban református, illetve protestáns állami alkalmazottak között, továbbá azon fáradoznak, hogy a fegyveres testületekkel szembeni előítéletek megszűnjenek és együttműködés alakuljon ki egyházközösségeink és a fegyveres testületek között. Rendőrségi lelkészként kerestem meg a Zsinati Elnökséget, kérve segítségét, illetve a lelkipásztorok segítségét.

2014. január 1-jén lépett érvénybe a 8/2009-es számú, a közúti közlekedésről szóló törvény módosítása. Ennek értelmében **a gyalogosok lakott területen belül is kötelesek fényvisszaverő kiegészítőket helyezni ruhájukra vagy fényvisszaverő biztonsági ruhát viselni.** Aki ezt elmulasztja, 50-től 100 euróig terjedő büntetésben részesülhet. Eddig a rendőrség csak szóban figyelmeztetett, de a törvény megszegőit nemsokára már büntetni is fogja. Kérem lelkipásztor testvéreimet, hogy hívják fel erre a gyülekezeti tagok figyelmét, hiszen sok istentiszteleti, illetve bibliaórai alkalmunk este, alkonyatkor van. A fényvisszaverő kiegészítők és eszközök megvásárolhatóak a postákon, benzinkutakon és sportboltokban.

A felhívást fogalmazva éppen Krasznahorka vára felújításáról hallgattam a híreket, és eszembe jutott az Andrásyjak jelmondata: „Non videri, sed esse” (Nem látszani, hanem lenni). A közlekedésben ez a jelmondat nem érvényes, mert aki lenni akar, annak látszania kell!

Lucskay Erzsébet

Eszter lelkész, Bellai Zoltán lelkipásztor), valamint a Református Egyházak Világközössége Európai Területi Bizottságának alelnöki tisztéről (Ódor Balázs külügyi tanácsos lett rá jelölve).

Tudományos konferencia. A Partiumi Keresztény Egyetem, a Királyhágómelléki Református Egyházkerület, Egyetemeres Egyházunk és a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara szervezésében március 28-án és 29-én a komáromi karon *Kettős identitás – vallási és egyházi identitás a Felvidéken és a Partiumban* címmel konferenciára került sor, amelyen a két egyetem professzorai és a két egyházkerület vezetői tartottak előadást (Fazekas László püspök egyházunk jelenével és jövőképevel foglalkozott). A konferencia folytatására április 25-e és 27-e között Nagyváradon, a Partiumi Keresztény Egyetem talaján kerül sor.

Az SJE RTK programjai. A Selye János Egyetem Református Teológiai Karán április 30-án 11 órai kezdettel Öllős László politológus, a Fórum Kisebbségkutató Intézet elnöke tart konvokációs előadást. Május 7-én Oliver Page doktorandusz konvokációs előadása hangzik el, május 16-án pedig újszövetségi szimpózium lesz a teológiai karon.

Pályázat

A Magyarbódi Református Egyházközösség a Szlovákiai Református Keresztény Egyház 3/2012-es számú, a lelkészek választásáról szóló törvénye 6. § (2) bekezdésével összhangban pályázatot hirdet a megüresedett lelkészi állás betöltésére.

A gyülekezet – melynek a liturgiában használt nyelve mind a magyar, mind a szlovák – a lelkésznek biztosítja a teljes gyülekezeti fenntartású lakhatást, az egyéb juttatásokat pedig díjlevélben határozza meg. A gyülekezet elvárja a gyülekezeti lelkészi szolgálattal járó általános szolgálatok teljes körű és önálló ellátását, az egyéb szolgálatokat pedig szintén a díjlevélben határozza meg.

Pályázhatnak mindazon lelkészek, akik teljesítik a Szlovákiai Református Keresztény Egyház általános érvényű belső jogszabályainak idevonatkozó rendelkezéseit. Benyújtandó dokumentum: részletes önéletrajz a lelkészi szolgálatban eltöltött évek feltüntetésével.

Pályázati határidő: 2014. április 30.

A pályázatokat az alábbi címre kell beküldeni: **Református Lelkészi Hivatal, 044 45 Bidovce 17.**

A pályázattal kapcsolatban bővebb információt a gyülekezet gondnoka, Vasil Lajos nyújt: 0905/420 817.

Kátéismereti vetélkedő. A Magyar református kátéismereti vetélkedő abaúj-tornai egyházmegyei fordulója április 25-én 9.00 órai kezdettel lesz Rozsnyón, a Csemadok-székházban.

A Pátria rádió református műsorai:

Április 13-án 7.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Buza Zsolt rozsnyói lelkipásztor Jézus virágvasárnapján bevonulásának üzenetét tolmácsolja a hallgatóknak.

Április 18-án 8.05-kor a nagypénteki ünnepi műsorban Sebők János madi lelkipásztor Jézus kereszthaláláról és annak üzenetéről szól a hallgatókhoz.

Április 27-én 7.05-kor a Világosságban Somogyi Alfréd apácaszakállasi lelkipásztor a pogány asszony hitéről szól a hallgatókhoz.

Május 11-én 7.05-kor a Világosságban Batta István külügyi tanácsos a négyezer ember megvendéglésének az üzenetét hozza közelebb a hallgatók számára.

Május 25-én 7.05-kor a Világosságban Édesné Szénási Réka deáki beosztott lelkipásztor arról szól igehirdetésében, hogy milyen jelt kívántak Jézustól a farizeusok.

A Világosság másnap (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 13.05.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkészi

hivatalokban és a szerkesztőség

címén.

Előfizetési díj: egy (kalendáriumi) évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax

és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09